

УДК 7.025:316.77

DOI 10.32461/2226-3209.4.2025.351869

Цитування:

Кравець А. В. Комуникативний потенціал декоративно-прикладного мистецтва. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2025. № 4. С. 232–238.

Кравець Андрій Володимирович,*аспірант Національної академії**керівних кадрів культури і мистецтв*<https://orcid.org/0009-0001-1976-2705>*expert.avk@gmail.com*

Kravets A. (2025). Communicative Potential of Decorative and Applied Art. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 4, 232–238 [in Ukrainian].

КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНОГО МИСТЕЦТВА

Мета статті – дослідити комуникативний потенціал українського декоративно-прикладного мистецтва через призму вербально-усних, візуально-образних, практично-діяльнісних та соціокультурних ефектів. **Методологія дослідження** включає загальнонаукові принципи систематизації та узагальнення досліджуваної проблеми, які дозволили визначити і науково обґрунтувати теоретичні підходи до понять «комунікація», «комуникативний потенціал» в оптиці прикладного мистецтва. Мета статті зумовила застосування структурно-функціонального аналізу, що дало змогу розглянути комуникативні ефекти декоративно-прикладних мистецьких практик у системі формування знання та практичної сталості. Використання аналітичного методу сприяло виявленню концептуальних засад щодо подальших теоретико-практичних мистецтвознавчих перспектив в оптиці дослідження комуникативного функціоналу декоративно-прикладного мистецтва, його трансформації в умовах глобальних впливів та викликів війни. **Наукова новизна.** Розглянуто та обґрунтовано декоративно-прикладне мистецтво як цілісну комуникативну систему, здатну передавати знання, цінності, символи й культурні коди різними засобами комунікації. **Висновки.** Декоративно-прикладне мистецтво України не лише є сферою унікального мистецтва та творчості, а й має потужний комуникативний феномен, здатний об'єднувати людей спільною ідеєю, цінностями культури, історією та майстерністю. Комуникативний потенціал декоративно-прикладного мистецтва полягає в його здатності передавати смисли через матеріальні форми, поєднувати традицію та сучасність, забезпечувати культурну тяглість і міжкультурний діалог через мистецьку форму, колір, символи та емоції. Практики передачі декоративно-прикладного мистецтва створюють різноманітні комуникативні ефекти: вербально-усні, візуально-образні, практично-діяльнісні, соціокультурні тощо. Такі особливості комунікації в декоративно-прикладному мистецтві, як символічність, матеріальність, тактильність, емоційність, діалог і партнерство дають змогу передати культурний досвід українського народу, зберегти його традиції, встановити культурний діалог між поколіннями, а також трансформувати народні мотиви в нові сучасні контексти.

Ключові слова: декоративно-прикладне мистецтво, комунікація, комуникативний потенціал, комуникативні ефекти.

Kravets Andrii, Postgraduate Student, National Academy of Culture and Arts Management

Communicative Potential of Decorative and Applied Art

The purpose of the article is to explore the communicative potential of Ukrainian decorative and applied art through the prism of verbal-oral, visual-figurative, practical-activity, and sociocultural effects. **The research methodology** includes general scientific principles of systematisation and generalisation of the problem under study, which made it possible to identify and scientifically substantiate theoretical approaches to the concepts of 'communication' and 'communicative potential' in the context of applied art. The purpose and objectives of the article determined the use of structural-functional analysis, which made it possible to consider the communicative effects of decorative and applied art practices in the system of knowledge formation and practical sustainability. The use of the analytical method made it possible to identify the conceptual foundations for further theoretical and practical art history perspectives in the optics of studying the communicative functionality of decorative and applied art, its transformation in the context of global influences and the challenges of war. **Scientific novelty.** To consider and substantiate decorative and applied art as an integral communicative system capable of transmitting knowledge, values, symbols, and cultural codes through various means of communication. **Conclusions.** Decorative and applied arts in Ukraine are not only a sphere of unique art and creativity, but also a powerful communicative phenomenon capable of uniting people through a common idea, cultural values, history, and craftsmanship. The communicative potential of decorative and applied art lies in its ability to convey meaning through material forms, combine tradition and modernity, and ensure cultural continuity and intercultural dialogue through artistic form, colour, symbols, and emotions. The practices of transmitting decorative and applied arts

create a variety of communicative effects: verbal-oral, visual-imaginative, practical-activity-based, and sociocultural. Such features of communication in decorative and applied arts as symbolism, materiality, tactility, emotionality, dialogue, and partnership allow us to convey the cultural experience of the Ukrainian people, preserve their traditions, establish cultural dialogue between generations, and transform folk motifs into new modern contexts.

Keywords: decorative and applied arts, communication, communicative potential, communicative effects.

Актуальність теми дослідження. Комунікація як фундаментальний процес обміну інформацією, емоціями, знаннями та цінностями є однією з важливих інструментів людського буття. Комунікація не обмежується лише мовним спілкуванням, вона охоплює жести, міміку, символи, мистецтво, технології та різноманітні соціальні практики.

Глобалізаційні процеси спричинили активну міждисциплінарну трансформацію комунікативних каналів і форм, що потребує всебічного теоретичного осмислення, інтеграцію наукових концепцій і практичних досвідів для вирішення реально існуючих проблем, їх галузева персоніфікація. Саме галузева персоніфікація допомагає теоретично осмислити та виокремити комунікативну унікальність певної галузі із конкретними концепціями, ідеями, досягненнями та результатами, комплексно досягти розуміння процесів комунікації та ефективного застосування її інструментів у реальних дослідницьких контекстах.

Однією з ключових міждисциплінарних сфер знання є мистецтвознавство, оскільки потенційно інтегрує різні теоретико-практичні підходи до комплексного вивчення комунікативного потенціалу мистецьких явищ. Воно не лише аналізує традиційні та сучасні мистецькі практики, а й досліджує їхній комунікативний контекст, формуючи цілісне розуміння ролі мистецтва в їх глобально-локальному вимірах.

Важливе місце в мистецтвознавчому знанні посідає теорія і практики декоративно-прикладного мистецтва, які поєднують художню цінність і практичну функціональність, відображають культурні, соціальні та етнічні особливості функціонування суспільства, охоплюють систематизоване знання про принципи, стилі та історичний розвиток мистецтва, його практичне втілення через створення декоративно-прикладних виробів. Взаємодія теорії та практики дозволяє досліджувати не тільки естетичні, функціональні та культурні аспекти виробів, а також оцінювати їхній комунікативний потенціал у різних історичних і сучасних контекстах.

Актуальним для теоретичного осмислення є українське декоративно-прикладне мистецтво, виявлення дієвих практик,

осмислення їх комунікативної доцільності, результативності та перспективного потенціалу в глобальній міжкультурній комунікації.

Саме розкриття сутності декоративно-прикладного мистецтва як мови культурної комунікації, що виражає духовні цінності українського народу дозволить виявити: її найкращі практики; осмислити перспективність культурної інформації через сучасні її мистецькі прояви; виявити комунікативну роль декоративно-прикладного мистецтва у збереженні національної ідентичності та культурної спадкоємності, формуванні світоглядних орієнтирів. Теоретико-практичне осмислення можливостей використання декоративно-прикладного мистецтва у сучасному культурному просторі як інструментів міжкультурної комунікації та культурної дипломатії є перспективним напрямом прикладного мистецтвознавства.

Історіографія. Комунікація і мистецтво є невід'ємно пов'язаними теоретико-практичними категоріями, оскільки мистецтво, декоративно-прикладне зокрема виступає специфічною формою передачі ідей, традицій, емоцій, цінностей та культури. А тому і дослідження комунікативного потенціалу декоративно-прикладного мистецтва переважно присвячені комплексній оцінці того, як техніки та вироби передають ідеї, емоції та культурні цінності.

До основного тематичного фокусу можна віднести загальні проблеми сучасного мистецтвознавства в дискурсі комунікативних ефектів, де дослідники визначають дещо застарілий мистецтвознавчий термінологічний апарат. На думку вчених «багато понять залишаються кальками радянської епохи або не мають усталених відповідників із західноєвропейських мов, що ускладнює академічну комунікацію та публікацію досліджень на міжнародному рівні» [7, 199].

Дослідники визначають теоретичну активність щодо понятійної трансформації мистецтвознавчого знання в контексті цифрової реальності та міждисциплінарних зв'язків.

Л. Мокляк досліджуючи комунікативний потенціал мистецтва в реаліях інформаційного суспільства визначає мистецтво як особливу форму світовідношення комунікації та

естетики, зазначаючи, що «мистецтво виникає й існує саме як сфера художньої діяльності, яка ґрунтується на естетичному освоєнні людиною світу і через естетичне освоєння світу людина реалізує свої естетичні потреби, інтереси, смаки, цінності, ідеали, переживання, формує свою естетичну культуру» [9, 96]. В дослідженні наголошується на тому, що мистецтво є формою не тільки духовної культури, а й специфічною сферою творчої діяльності з її соціально-комунікативними ефектами [9].

Досліджуючи комунікативно-дискурсивні аспекти актуалізації феномену мистецтва М. Черник зазначає, що, «будучи невербальним за природою, феномен мистецтва належить до корпусу позамовних засобів комунікації, які забезпечують спілкування, що полягає в обміні інформацією, вираженою знаковою формою, виконуючи функції доповнення та заміщення мовлення й передаючи емоційний стан комунікантів» [11, 187].

Не менш досліджуваним тематичним фокусом є звернення до комунікативних ефектів мистецтва в оптиці педагогічної діяльності.

Так, дослідники Д. Балдинюк та О. Балдинюк, теоретично осмислюючи особливості комунікативного досвіду молодших школярів різними мистецькими практиками, наголошують на тому, що «мистецтво постає як «практичне людинознавство», і у цій своїй якості воно відіграє вагомий роль у соціалізації індивіда, становленні досвіду людських стосунків, збагаченні комунікативного потенціалу особистості» [1, 57].

На винятковості комунікативного процесу та його ролі в педагогіці мистецтва акцентують увагу Т.Завдаська та Г.Савченко. На їх думку «саме у мистецькій освіті завжди присутнє взаємопроникнення знань і творчої активності, тому що жодну інформацію у галузі мистецтва не можна розшифрувати без самостійного опрацювання, всі види якого стимулюють прояви образного уявлення та творчої фантазії» [4, 151], саме такі процес передбачає встановлення діалогу, що само по собі і є комунікацією.

Виокремлюють українські дослідники і роль комунікації в контексті ужиткових мистецтв. Так, О. Косяк, визначаючи декоративне й ужиткове мистецтво як один з найдавніших видів життєдіяльності, наголошує на його комунікації комфортності. О. Косяк зазначає, що «оскільки ужиткове мистецтво збалансовано поєднує образне мислення та

раціональний підхід майстра й споживача/замовника, то його параметри визначаються особливостями вподобань, творчих потреб, часової наповненості та практичної реалізації усіх складників комунікативного ланцюга: відправника, сприймача, самого повідомлення (у вигляді виробу) та каналу транспортування інформації (майже завжди – візуального)» [6, 111].

На винятковому значенні пам'яток декоративно-ужиткового мистецтва в системі музейної комунікації наголошують Л. Мірошніченко-Гусак та С. Чибирак. Надумку дослідників формування ефективної музейної комунікації відбувається за рахунок різноманітних музейних подій, які супроводжуються відгуками (фідбеками). Такий підхід дозволяє встановити ефективну музейну комунікацію, що призводить до якісної та кількісної трансформації музейної послуги через репрезентацію матеріальної і духовної культури краю (ткацтва, вишивального мистецтва, гончарства тощо) Мірошніченко-Гусак [8].

Отже, дослідження комунікативного потенціалу мистецтва, декоративно-прикладного зокрема є в міждисциплінарному тематичному фокусі української науки. Розкриваючи комунікативні ефекти з точки зору мистецьких практик, декоративно-прикладних зокрема, дослідники одностайні в тому, що в процесах формування комунікативного досвіду саме мистецтву відводиться одна з головних ролей. Українські вчені акцентують увагу на важливості і пріоритетності набуття майстерності комунікації у мистецькій сфері, адже сама комунікація є унікальним процесом персоніфікованого або колективного залучення комплексного залучення людини або групи людей різних соціально вікових категорій українських мистецьких традицій, їх декоративно-прикладних різновидів та практичних проявів. Комунікативний потенціал декоративно-прикладного мистецтва є тим системоутворювальним фактором який забезпечує цілісність українського мистецтва, забезпечує його збереження, популяризацію, формує культурну приналежність та ідентичність, транслює традиції і водночас створює комунікативний простір для культурного діалогу.

Мета статті – дослідити комунікативний потенціал українського декоративно-прикладного мистецтва через призму вербально-усних, візуально-образних,

практично-діяльнісних та соціокультурних ефектів.

Виклад основного матеріалу. Теоретичні концепції та практичний досвід доводить, що декоративно-прикладне мистецтво виступає ефективним комунікативним засобом, оскільки через його художню форму, вироби, мистецьку стилізацію та орнаментацию, символічні практики передаються естетичні, культурні та соціальні смисли. Саме завдяки естетичним, культурним та соціальним смислам декоративно-прикладного мистецтва формується гармонія між красою, традицією та повсякденним життям людини, комунікуються творчість, ідеї, цінності, традиції між людьми, поколіннями, соціокультурними спільнотами.

Комунікативний потенціал декоративно-прикладного мистецтва є доволі широким за своїм теоретико-практичним розумінням, саме тому слід уточнити понятійну основу об'єкту та предмету досліджуваної теми. Ми розглядаємо комунікативний потенціал декоративно-прикладного мистецтва через способи їх передачі і трансляції, які охоплюють різні канали і форми, через які мистецькі знання, техніки та культурні цінності передаються від транслятора мистецьких знань до набувача таких знань і навичок. Адже комунікативний потенціал полягає у здатності творів та виробів декоративно-прикладного мистецтва передавати смисли, емоції, закладені митцем ідеї споживачу. У декоративно-прикладному мистецтві цей потенціал особливо яскраво проявляється через поєднання утилітарної та естетичної функцій, де створені вироби водночас служать людині у побуті та виражають красу, смисл і духовність культури.

Комунікативні способи передачі і трансляції декоративно-прикладного мистецтва охоплюють не тільки процес створення, а й спілкування через художні образи, символи та дії. Комунікативна трансляція полягає у прямому контакті майстра і людини (групи людей), передача знань і практичних навичок через демонстрацію та спільне виготовлення предметів, передача через слово, оповідь, пояснення. Застосування вербально-усної комунікації під час проведення майстер класів, як у реальному, так і віртуальному середовищі, розповіді майстрів про виріб, його ідейність, мистецьку та культурну цінності, супроводжується легендами, ритуально-обрядовими текстами та практичним порадами, що в загальному мистецтвознавчому та культуротворчому результаті формують

уявлення про унікальне та виняткове стилістичне значення і смисли.

Українська мистецтвознавиця С. Долеско, дослідуючи трансформацію мистецького образу українського народного костюма акцентує увагу на важливості комунікативного процесу в системі передачі знань про символіку кольорів, що є прикладом комунікативної трансляції художніх знань і культурних смислів. Вчена вважає, що «мистецький образ українського народного костюма слід розглядати як соціокод, який фіксує певні характеристики конкретної культури й водночас є посередником між типами культур різних хронологічних періодів та різних етносів, здійснюючи комунікацію, трансляцію і засвоєння певної, значущою для конкретної культури інформації» [3, 108].

Отже, сутність вербально-усної комунікації передбачає не лише передачу технічних навичок, а й ціннісно-сміслових уявлень про виріб, при цьому формується емоційний зв'язок, який дозволяє зануритися в локальні культурні процеси і коди.

Декоративно-прикладне мистецтво, яке представлено в унікальних виробках є тим повідомленням, яке через його композицію, форму, колір, орнамент завдяки візуально-образним засобам передає знакову систему української культури. Візуально-образна комунікація передбачає процес передавання культурної інформації про виріб та творчий задум за допомогою зорових образів без використання вербальної мови. Характерною особливістю візуально-образної комунікації українського мистецтва є його символічність, яка має вираз через предметно-кольорові візуальні елементи, такі як: сонце -коло, життя-дерево, душа- птах. В декоративно-прикладному мистецтві традиційно зберігається зв'язок кольору з формою, значенням, міфологією, обрядами, традиціями, релігією та сюжетною лінією. Символи, як використовуються є не просто візуальним елементом, а є ідейним транслятором матеріального і духовного в українській культурі. Символіка в українському мистецтві є тематичному фокусі українських вчених, де однотайно визначається її мовна універсальність, що зберігає у собі досвід, вірування, моральні норми та уявлення про світ.

Актуальним для українського сьогодення є уособлення теми війни в українському мистецтві. Дослідники Б. Довбня та М. Білик дослідуючи образ воїна, а саме Козака Мамаю в українському мистецтві, акцентують увагу на

його винятковому архетипі, «якій має глибокі корені й відіграє важливу роль у формуванні культурної та національної ідентичності, символізуючи мужність, силу, відданість боротьбі за свободу та незалежність» [2]. Образ козака Мамає століттями був сакральним, ним прикрашали селянські хати і садиби української шляхти, часто вішали поряд з домашніми іконами. «Малювали “Козаків Мамаїв” на полотнах і на стінах хат, на дверях і віконницях на кахлях і скринях. Навіть на липових, вуликах з’являлося інколи простодушне обличчя цього козака. У таких випадках зображення запорожця набувало значення оберега, охоронця житла, господи селянина». Козак Мамай – генетичний код нації [5].

Символізуючи свободу, незалежність, мужність і військову доблесть образ Козака Мамає є не тільки музейним експонатом (рис. 1), а й трансформується в сучасні декоративно-прикладні практики (рис. 2.), що є практично-діяльнісною комунікацією.

Передача знань через спільну практичну діяльність, взаємодію і навчання в майстернях є дієвим невербальним способом передавання культурного досвіду, де завдяки таким комунікативним технікам, як: спільна мова жестів, дотик, темп, емоція встановлюється мистецький, творчий діалог. Практично-діялісна комунікація є найбільш поширеною формою емоційного занурення в мистецький процес, психологічний стан, стимулює творче мислення, розширює уяву, сприяє набуттю нових знань. Практично-діялісна комунікація має доволі потужний соціальний та мотиваційний ефекти, а саме: зміцнення соціальних зв’язків; культурної приналежності до спільноти; зміна поведінки, стимулювання до активної участі у соціокультурному житті.

Сучасна трансформація декоративно-прикладного мистецтва визначається активною ієвент взаємодією, яка має вираз через виставки, ярмарки, фестивалі народних художніх промислів. Такій різновид соціокультурної комунікації є ефективним засобом міжособистісного, міжпрофесійного та міжкультурного спілкування. В таку комунікацію активно включаються заклади культури, осередки народних художніх промислів, творчі спілки, культурні центри і вивчення досвіду діяльності яких є перспективним і значущим для прикладного мистецтвознавчого дискурсу. Така міжпрофесійна комунікація має соціально-партнерський інтеграційний ефект, сприяє формуванню не тільки зацікавлених спільнот, а і є людським інтелектуальним ресурсом

бачення стратегічних перспектив збереження, розвитку і популяризації різних видів декоративно-прикладного мистецтва України в глобально-локальних горизонтах.

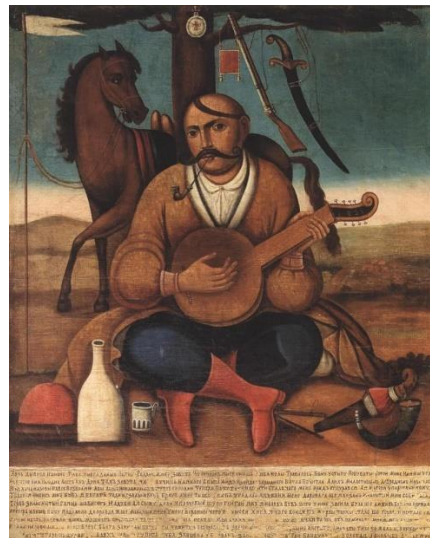

Рис. 1. Картина Козак Мамай

Рис. 2. Козак Мамай. Набір для вишивки.
(Львівський історичний музей)

Наукова новизна статті полягає в тому, що в ній розглянуто та обґрунтовано декоративно-прикладне мистецтво як цілісну комунікативну систему, здатну передавати знання, цінності, символи й культурні коди різними засобами комунікації.

Висновки. Декоративно-прикладне мистецтво України є не лише сферою унікального мистецтва та творчості, а й має потужний комунікативний феномен якій здатний об’єднувати людей спільною ідеєю, цінностями культури, історією та майстерністю. Комунікативний потенціал декоративно-прикладного мистецтва полягає у його

здатності передавати смисли через матеріальні форми, поєднувати традицію та сучасність, забезпечувати культурну тяглість і міжкультурний діалог, через мистецьку форму, колір, символи та емоції.

Практики передачі декоративно-прикладного мистецтва створюють різноманітні комунікативні ефекти: вербально-усні, візуально-образні, практично-діяльнісні, соціокультурні тощо. Такі особливості комунікації в декоративно-прикладному мистецтві, як символічність, матеріальність, тактильність, емоційність, діалог і партнерство дозволяють передати культурний досвід українського народу, зберегти його традиції, встановити культурний діалог між поколіннями, а також трансформувати народні мотиви у нові сучасні контексти.

Актуальним і перспективним є вивчення комунікативного феномену декоративно-прикладного мистецтва України в процесах інтеграції у сучасні культурні процеси, осмислення його практик як ефективного засобу для встановлення міжкультурного діалогу та потужного інструменту культурної дипломатії. Такий тематичний фокус теоретико-прикладних досліджень дозволить розширити міждисциплінарний мистецтвознавчий контекст комунікативного потенціалу декоративно-прикладного мистецтва, визначити нові форми та інструменти, які є дієвими в умовах глобальних впливів та викликів війни.

Література

1. Балдинюк Д., Балдинюк О. Різновиди мистецтва як засіб формування комунікативного досвіду молодшого школяра. *Психолого-педагогічні проблеми сільської школи*. 2016. Вип. 55. С. 55–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2016_55_9 (дата звернення: жовтень 2025).
2. Довбня Б., Білик М. Уособлення теми війни в українському мистецтві. *Логос* : зб. наук. праць. 2024. № 15. С. 381–384. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/2489/2525> (дата звернення: жовтень 2025).
3. Долеско С. В. Трансформація мистецького образу українського народного костюма кінця ХХ – початку ХХІ ст. : дис. ... д-ра філос.: 023 – «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Київ, 2023. 277 с.
4. Завадська Т. М., Савченко Г. В. Комунікативний процес як явище та його роль у педагогіці мистецтва. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2015. Вип. 130. С. 149–152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2015_130_35 (дата звернення: жовтень 2025).

5. Козак Мамай – генетичний код нації. URL: <https://mamayeva-sloboda.kyiv.ua/publ/kozak-mamai-henetychnyi-kod-natsiyi/> (дата звернення: жовтень 2025).

6. Косюк О. М. Масова комунікація в контексті ужиткових мистецтв. *Актуальні питання, проблеми та перспективи розвитку гуманітарного знання у сучасному інформаційному просторі: національний та інтернаціональний аспекти* : зб. наук. праць (за матеріалами ХХ Міжнародної науково-практичної конференції 30–31 травня 2020 р.) / за заг. ред. М. А. Журби. Монреаль : СРМ «ASF», 2020. С. 110–114.

7. Луценко І. В., Андрощук І. П., Куниця Г. В. Проблеми становлення сучасного мистецтвознавства. *Актуальні питання гуманітарних наук* : міжвузівський зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2025. Т. 1, № 88. С. 195–205. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-28>.

8. Мірошніченко-Гусак Л. А., Чибирак С. В. Пам'ятки декоративно-ужиткового мистецтва в системі музейної комунікації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Історичні науки*. 2021. Т. 32 (71), № 1. С. 197–202. DOI: <https://doi.org/10.32838/2663-5984/2021/1.33>.

9. Мокляк К. Комунікативний потенціал мистецтва в реаліях інформаційного суспільства. *Вісник Національного авіаційного університету. Філософія. Культурологія*. 2025. № 1 (41). С. 94–98. DOI: <https://doi.org/10.18372/2412-2157.41.19864>.

10. Хто такий козак Мамай. Цікаві факти про містичного запорожця. URL: https://zaxid.net/hto_tak_iy_kozak_mamay_n1588919 (дата звернення: жовтень 2025).

11. Черник М. В. Комунікативно-дискурсивні аспекти актуалізації феномену мистецтва. *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), А. І. Девіцька, М. Т. Вереш та ін. Ужгород : Гельветика, 2019. Вип. 12. С. 186–190.

References

1. Baldyniuk, D., & Baldyniuk, O. (2016). Types of art as a means of shaping the communicative experience of younger schoolchildren. *Psychological and Pedagogical Problems of Rural Schools*, (55), 55–62. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2016_55_9 [in Ukrainian].
2. Dovbnia, B., & Bilyk, M. (2024). Personification of the theme of war in Ukrainian art. *Logos*, (15), 381–384. Retrieved from: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/2489/2525> [in Ukrainian].
3. Dolesko, S. V. (2023). *Transformation of the artistic image of Ukrainian folk costume in the late 20th – early 21st centuries*. PhD dissertation. Kyiv [in Ukrainian].
4. Zavadaska, T. M., & Savchenko, H. V. (2015). The communicative process as a phenomenon and its role in art pedagogy. *Bulletin of Chernihiv National*

Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences, (130), 149–152. http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2015_130_35 [in Ukrainian].

5. Kozak Mamai – the genetic code of the nation. (n.d.). Retrieved from: <https://mamayevasloboda.kyiv.ua/publ/kozak-mamai-henetychnyi-kod-natsiyi/> [in Ukrainian].

6. Kosiuk, O. M. (2020). Mass communication in the context of applied arts. Current issues, problems and prospects for the development of humanitarian knowledge in the modern information space: national and international aspects: collection of scientific works (based on materials from the 20th International Scientific and Practical Conference, 30-31 May 2020). SPM 'ASF' [in Ukrainian].

7. Lutsenko, I. V., Androshchuk, I. P., & Kunytsia, H. V. (2025). Problems of the formation of modern art history. *Current Issues in the Humanities: Interuniversity*, 1(88), 195–205. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/88-1-28> [in Ukrainian].

8. Miroshnychenko-Husak, L. A., & Chybyrak, S. V. (2021). Decorative and applied art artefacts in the museum communication system. *Scientific notes of the*

V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Historical Sciences, 32(71/1), 197–202 [in Ukrainian].

9. Mokliak, K. (2025). The communicative potential of art in the realities of the information society. *Bulletin of the National Aviation University. Series: Philosophy. Cultural Studies*, 1(41), 94–98 [in Ukrainian].

10. Who is Cossack Mamai? Interesting facts about the mystical Zaporozhian Cossack. (n.d.). https://zaxid.net/hto_takiy_kozak_mamay_n1588919 [in Ukrainian].

11. Chernyk, M. V. (2019). Communicative and discursive aspects of actualising the phenomenon of art. *Transcarpathian Philological Studies*, (12), 186–190 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 31.10.2025

Отримано після доопрацювання 03.12.2025

Прийнято до друку 12.12.2025

Опубліковано 29.12.2025